

SVOBODA GOVO- RA JE ZA ENKRAT ZMAGALA

Župan Davis se je premislil
glede odredbe proti radi-
kalcem. Prvi poizkus proti
svobodi govora je bil fi-
asko.

Župan Harry L. Davis je več-
raj dal razumeti, da se je za
enkrat premislil glede svoje od-
redbe na policijo, da naj razbije
vse radikalne demonstracije in
da odpravi javni forum na Pub-
lic Square. Rekel je, da bo po-
kal do spomladi, predno se od-
loči glede premestitve javnega
forum kam ob jezero, "kjer
bodo radikali lahko kričali na
divje valove," kot se je župan
prvotno izrazil.

Davis ni imel sreče s svojo
drakonsko odredbo in to ga je
odločno spametovalo. V petek
je policija namreč aretirala dva
reporterja lista "Press," ko sta
na javnem forumu čitala usta-
vno Zed. držav, kar je spravilo
Komunisti do v nedeljo obdrža-
vali v Metal Trades dvorani pro-
testni shod, nakar so vprizorili
parado po središču mesta, am-
pak policija jih je pustila pri
miru.

Kdo bo šerif?

Veliko je zanimanje za izid še-
rifske bitke v Cuyahoga okraju.
Tam bo policijski inšpektor Wil-
lam A. McMaster, za katerega
so se borili vsi trije clevelandski
dnevnikarji in vplivne civilne or-
ganizacije, dobil dovolj glasov
od državljanov, ki se bodo po-
trudili, da prečrtajo imena red-
nih kandidatov ter vpišejo na
glasovnico McMasterovo ime?
Da se koruptni elementi v de-
mokrati kot republikanski
stranki bo McMasterove zmage
je pokazalo v zadnji uri kam-
panje, ko je rep. šerifski kandi-
dat Twelvetree javno rekel svo-
ji pristajam, da lahko volijo
za demokrata Sulzmana, če jih
je volja. Profesionalni politični
ki se rede ob graftu in korupciji
gamblerjskih in raketirskih inte-
resov, hočejo za vsako ceno pre-
prečiti McMasterovo zmago, kaj-
ti zavedajo se, da če bi enkrat
bil pošten človek v ta urad,
bi ljudstvo spoznalo, da se za-
koni proti gamblerjskim in raket-
irskim elementom dajo vsiliti,
razjaj stare razmere, ki prinaša-
jo političnim bossom ogromno
denarja. Glede osebnega pošte-
vanja McMastera ni nobenega dvo-
bena, kar se je pokazalo zlasti za
časa prohibicije. On je bil eden
vse podkupljiv, in nobenega dvo-
bena ni, da če bi bili vsi javni ur-
adniki v Ameriki tako pošte-
njeni, kot je McMaster, bi bilo prohi-
bicije zelo hitro konec.

Zapuščina Cannona

A. V. Cannon, znan odvetnik
in ravnatelj okrajne reliefne ad-
ministracije, ki je pred kratkim
managlom umrl, je zapustil
\$420,978 premoženja, sestojече
glavice iz delnic. Oporoka do-
loča, da se imetje v enakih del-
cih razdeli med njegove tri otro-
ke, dva sina in eno hčer, ki so že
veliko odrasli.

Zadnji pozdrav

Članice Slov. ženske Zveze,
podružnice št. 25 so prošene, da
se ob 7:00 nočjo zberejo na do-
mno pokojne sestre Mary Pincu-
ro, 6214 Carl Ave., da ji izka-
žejo zadnjo čast. — Tajnica.

CALIFORNIA NAPETO ČAKA IZIDA DA- NAŠNJIH VOLITEV

SAN FRANCISCO, 5. nov. —

Policijski departament, šerifi, pa-
zniki in odvetniške grupe v Ca-
liforniji so na straži širom dr-
žave, da se prepreči "volilne ne-
rednosti," ko bo ljudstvo odlo-
čevalo, kdo bo prihodnji gover-
ner države. Kandidatura Up-
tona Sinclairja je povzročila poli-
tičen boj, kakršnega California
še ne pomin. Reakcija je raz-
vnela politične strasti proti
"Epic" kandidatu do skrajnosti.

Sinclairjev tabor je organizi-
ral posebne "leteče kadre" od-
vetnikov, ki bodo na razpolago
volilcem, katerim bi se skušalo
zabraniti vstop na volišče. V Los
Angelesu, kjer je Sinclair naj-
bolj popularen, se je določilo
enega policija za vsako izmed
več kot 3,500 volišč v okraju,
ampak policaji so dobili ukaz,
da stoji 100 čevljev od volišč,
da ne bo izgledalo kot da hočejo
koga vstrahovati. Ves dan bo-
do tudi pripravljena posebna po-
licijska ojačenja, da odhitijo na
pozorišče, ako bi prišlo do kakih
nemirov.

Pričakuje se, da bodo Sinclair-
jevi nasprotniki skušali diskva-
lificirati na tisoče volilcev. Pri-
čakuje se, da se volitev vdeleži
70 odstotkov od 1,300,000 volil-
cev v Los Angeles okraju.

Merrianov tabor je nočjo iz-
javil, da bo njih kandidat zma-
gal z večino 300,000 glasov in
da bo prodrl v vseh okrajih dr-
žave razen treh. Sinclairjev
glavni stan je istotako izjavil,
da bo "Epic" kandidat prodrl z
ogromno večino glasov. Zanaša
se pri tem na splošno maso, ki
je tekom kampanjskega hrushča
opazovala in molčala, spregovo-
rila pa bo na volišču.

Pokojna Mrs. Kaušek

Kot smo že včeraj poročali, je
umrla obče poznana Mrs. Mary
Kaušek, rojena Zakrajšek. Po-
kojnica je bila rojena v Clevel-
landu ter je bila stara 43 let.
Tukaj zapuščila soproga Antona,
dve hčeri, Dorothy in Margaret
in sina Alberta, dalje dve se-
stri, Emma Gregorich in Rose
Pintar, ter dva brata, Franka
in Rudolpha, kot tudi več sorod-
nikov. Bila je članica društva
Marije Magdalene št. 162 KSKJ,
sv. Cecilije št. 37 SDZ in Slov.
ženske Zveze št. 14. Pogreb
se vrši v četrtek zjutraj ob
9:30 uri iz hiše žalosti, 532 E.
185 St., v cerkev sv. Vida ter
na Calvary pokopališče. Bodi
ji ohranjen blag spomin, pre-
ostali pa na naše sožalje!

Šola brezposelnega kluba

Vsem tistim, ki so se na zad-
nji seji kluba brezposelnih na
St. Clairju priglasili za šolo, se
naznana, da se z učnim tečaj-
em prične v sredo, 7. novembra
ob 2. uri popoldne v S. N. Do-
mu, St. Clair Ave., v prostorih
socialističnega kluba št. 27.
Vabljeni sta tudi drugi, ki se še
niste upisali in imate veselje
do učenja, da pridete ob ozna-
čeni uri. — Louis Zorko, pred-
sednik kluba.

Nenadna stavka

Včeraj je nenadoma šlo na
stavko od 200 do 300 delavcev
pri Kaynee Co., ki izdeluje otro-
ška oblačila. Vsi stavkarji so
člani Amalgamated Clothing
Workers unije, toda stavka se je
pričela, še predno je bilo unijsko
vodstvo obveščeno. Vendar pa
bo unija stavko podprla, kajti
gre se radi teroriziranja delav-
cev, ki so njeni člani. V situa-
cijo je posegel lokalni vladni de-
lavski posredovalec, ki bo sku-
šal spor izravnati.

JAPONSKA UTRJUJE O- TOKE NA PACIFIKU?

ŽENEVA, 5. nov. — Japon-
ski delegat Bobubumi Ito je bil
danes pred uradniki Lige nar-
dov na izpraševanju vsled ob-
tožbe, da Japonska utrjuje bi-
vše nemške otoke na Pacifiku,
katere drži pod mandatom Lige
narodov. Japonski zastopnik je
obtožbe zanikal.

Trije mrtvi v izbruhu političnih strasti

HAZELTON, Pa., 5. nov. —
Politične strasti v boju med lo-
kalno demokratsko in republi-
kansko mašino v bližnji maj-
narski naselbini Kelayres so no-
čjo prikipele do vrhunca, ko se
je tekom parade, ki so jo prire-
dili demokrati, vsula na pohod-
nike toča krogel iz strojnih
pušk, pod katerimi so tri osebe
obležale mrtve, devetnajst pa je
bilo ranjenih. Med ranjenimi
je tudi šest žensk. Strelji so pa-
dli, ko je šla parada mimo hiše,
v kateri živi lokalni republi-
kanski vodja Jos. Bruno in nje-
gov nečak Paul. Nastala je sil-
na konfuzija. Iz hiše je pritek-
lo vseh 600 prebivalcev naselbi-
ne. Državna policija se je po-
zno nočjo borila z množico, da
prepreči dinamitiranje hiše, v
kateri živi republikanski vodja.
Vsi ubiti so moški, in sicer
Frank Fiorilla, John Golosky in
William Forte.

Med lokalnima mašinama de-
mokratske in republikanske
stranke vlada silna napetost že
od lanskih volitev, ko je demo-
kratska stranka pri prvem šte-
tju zmagala s 100 glasovi veči-
ne, ko pa se je glasove iznova
prestelo, je izid volitev izpadel
v prilog republikancem.

Nelegalni cirkularji

Sinoči sta bila aretirana dva
fanta, ki sta v 21. kongresnem
distriktu raznašala nepodpisane
politične cirkularje, v katerih se
je pozivljalo k porazu kongres-
mana Roberta Crosserja, češ, da
je v zvezi s Ku Klux Klanom.
Oba sta bila po zaslišanju na
prošnjo Crosserjeve žene iz-
puščena, toda Crosserjev kam-
panjski manager Andrew A.
Meyer je izjavil, da se ju bo pro-
sekutiralo pod zakonom ki pre-
poveduje širjenje politične li-
terature brez podpisa. Obdolž-
ba Crosserjevi zvezi s klanovci
je brez dvoma zlagana, kajti
Crosser je od nekdaj znan radi
svojih liberalnih in progresivnih
nazorov.

Milostna sodba

Jos. Bade, star komaj 17 let,
ki je 18. septembra v roparskem
napadu ustrelil 65-letno Mrs.
Ano Sturski, je bil včeraj od-
porote na okrajnem sodišču spo-
znana krivim umora prvega re-
da s priporočilom za milostno
sodbo. Sodnik Silbert je fanta
tako obsojil v dosmrtno ječo.
Fant je bil blede kot zid in se je
tresel po vsem životu, ko je po-
rota po osmih urah razmotriva-
nja prišla v sodno dvorano s
pravorekom, kajti bal se je, da
ga čaka smrt v električnem sto-
lu.

V bolnici

Zadnjo soboto je bila operi-
rana na slepiču Miss Frances
Nemec, ki se je pretekli teden
vrnila iz svetovne razstave v
Chicagi, kjer je bila uposlena v
oddelku RCA produktov. Na-
haja se v Mt. Sinai bolnici, kjer
je prijateljice lahko obiščejo.

POLITIČNA KRIZA V FRANCII SE VEČA

Herriot se nahaja v silni za-
gati. Strah pred revolto
pristašev in novimi civil-
nimi izbruhi.

PARIZ, 5. nov. — Premijer
Doumergue in njegov koalicijski
kabinet sta zopet v resni ne-
varnosti, toda njegovi nasprot-
niki, ki skušajo ustaviti koleb
napram diktaturi, se nahajajo
v silni zagati. Ministri radikal-
no-socialistične stranke bivše-
ga premijera Herriota se na
eni strani boje civilnih nemi-
rov, ako povzročijo padev vla-
de, na drugi strani pa so v strah-
u pred jezo svojih pristašev,
če podpro Doumergue-ove za-
hteve po diktatorskih oblastih.

Herriotu in njegovim petim
kolegom v kabinetu nekateri
svetujejo, da jutri odstopijo, a-
ko Doumergue ne popusti od
zahtev za ojačenje vladne moči.
Taka akcija bi napravila konec
političnemu premirju, toda nje-
ni zagovorniki pravijo, da bi
preprečila, drugi zopet pa trdi-
jo, da bi izzvala enake civilne
izgrede, do kakršnih je prišlo v
Parizu preteklega februarja, ko
je na pariških ulicah padlo 28
ljudi.

Stari premijer bo v sredo za-
hteval od parlamenta kredite za
tri mesece, v upanju, da se bo
do tedaj položaj rešil. On je
prepričan, da radikalni sociali-
sti ne bodo imeli poguma stro-
moglaviti njegove vlade, toda
Herriotova grupa je v silni za-
gati in ne ve, kaj bi storila.

Doumergue zahteva, da se
francosko ustavo reformira na
tak način, da bo imela vlada
večjo oblast in da se vlade ne
bodo tako hitro menjale. V
zadnjih letih je življenje po-
prečne vlade trajalo devet me-
secev, v nekaterih slučajih pa
niso trajale več kot par tednov
ali par dni. On hoče, da sme
vlada razpustiti parlament, ako
to smatra za potrebno; dalje,
da dobi premijer večjo oblast nad
kabinetom, in da se poslanski
zbornici vzame pravico predla-
gati proračunske postavke.

AVSTRALEC PRILETEL V ZED. DRŽAVE

OAKLAND, Cal., 4. nov. —
Sir Charles Kingsford-Smith je
danes ob 7:44 zjutraj priletel iz
Havajskih otokov, s čemur je
zaključil svoj etapni polet iz
Avstralije preko Pacifičnega o-
ceana, čigar razdalja znaša 7-
365 milj. Polet iz Hava-
jev je trajal dve uri manj kot
je računal. "Tega je kriv moj
navigator kapt. Taylor," je de-
jal avijatik smeje, ko je stopil
iz letala "Lady Southern Cross."

DVA ZRAKOPLOVCA U- BITA TEKOM POROKE

NOTTINGHAM, Anglija, 4.
nov. — Danes sta se dva voja-
ška zrakoplovca dvignila v zrak,
da počastita nekega tovariša, ki
se je ženil. Hotela sta metati
konfeti iz zrakoplova na cerkev,
kjer se je vršila poroka, toda
med poletom se je podalo eno
krilo letala, ki je treščilo na
zemljo in oba letalca sta zgore-
la.

Volilni čas

Volišče v Cuyahoga okraju so
danes odprta od 6:30 zjutraj do
6:30 zvečer.

Dva Amerikanca že tri mesece v na- cijski ječi

Osumljena sta špijonaže,
ampak drži se ju v zaporu,
ne da bi se proti njima na-
perilo formalno obtožbo.

BERLIN, 5. nov. — Danes se
je dognalo, da se dva ameriška
državljanca, en moški in ena že-
nska, že tri mesece nahajata v je-
či, navzlic diplomatskim posku-
som, da se dožene, česa sta
pravzaprav obtožena.

Osumljena sta baje špijonaže,
ampak nemške oblasti niso na-
perile proti njima nobene speci-
fične obtožbe.

Državni departament Zed. dr-
žav je nočjo odredil, da se pod-
vzame močnejši pritisk na Hit-
lerjevo vlado, da pove, česa sta
Amerikanca obtožena, ali pa da
se oba spusti na prosto. V ječi
se nahajata Isabel Lillian Stee-
le, stara 23 let, iz Hollywooda,
in Richard Roederer, star 40 let,
iz Chicaga. Miss Steele je bila a-
retirana 10. avgusta, Roederer
pa že 22. junija.

Glede Miss Steele se trdi, da
je imela prijateljstvo z nekimi
Hitlerjevimi pobočnikom in da jo
je slednji izdal oblastim. V Ber-
lin je prišla študirat godbo in se
je na neki družabni prireditvi se-
znanih z visokim nacijskim vo-
jaškim funkcionarjem, nakar
je sledilo med njima intimno
prijateljstvo. Na poznejših se-
stankih je Američanka nič hu-
dega sluteč svobodno govorila
o različnih političnih vprašanjih.
Neko drugo poročilo pravi, da je
osumljena razširjanje nemških
vojaških informacij, in govori
se tudi, da je bila prijeta radi
komunističnih aktivnosti. Miss
Steele je bila rojena v Kanadi,
toda je sedaj državljanka Zed.
držav.

Roederer je bil rojen v Nem-
čiji, toda je večji del svojega
življenja preživel v Zed. drža-
vah. Sedaj je učitelj angleščine
v Monakovem, kjer je živel s
svojo materjo. Aretiran je bil v
Lindau-an-Bodensee, kjer je ob-
mejna straža zaplenila njegov
notež, v katerem se je baje našlo
zapiske sumljivega značaja.
Znano je, da je dopisoval z ne-
kim prijateljem, ki je časnikar
pri nekem clevelandskem listu
ter podajal svoje vtise pod na-
cijskim režimom. Roederer je
baje priznal, da je pacifist, toda
njegov prijatelj v Clevelandu je
menda njegova pisma poslal ob-
lastim kot dokaz, da so bile Roi-
dererjeve opazke naklonjene
Nemčiji.

Prijet je bil, ko so oblasti od-
krile, da ima dovoljenje za pre-
nos 180 zlatih dolarjev preko
nemške meje. Nemške oblasti so
najprej trdile, da je bilo dovol-
jenje ponarejeno, pozneje pa so
priznale, da je bilo pristno.

RELIFNI DELAVCI SE SME- JO ORGANIZIRATI

WASHINGTON, 5. nov. —
Zvezni relifni administrator
Hopkins je danes dal na hodni-
ke relifnega urada nabiti letake,
v katerih se sporoča, da se ne
sme proti nobenemu uslužbencu
relifnega urada diskriminirati,
ako postane član katerekoli
strokovne organizacije ali unije.

Poroka

Mr. in Mrs. John Zakrajšek,
1015 E. 74 St., naznanjata, da
se poroči njih hčerka Pauline z
Mr. John Centom, 4921 St.
Clair Ave. Poroka se vrši v so-
boto, 17. nov. ob 9. uri zjutraj
v cerkvi sv. Vida.

Prerokuje federacijo po- donavskih držav

Dr. Jaszi vidi v federaciji edini izhod iz krize
za centralno Evropo. Vojna in boljševi-
zem je edina alternativa.

Edina rešitev za države, ki so
se dvignile na razvalinah Av-
stro-Ogrske, je medsebojna fe-
deracija. V nasprotnem sluča-
ju pride do nove svetovne vojne,
ki bo centralno Evropo in Bal-
ka n poglajala v boljševizem. Te-
ga mnenja je dr. Oscar Jaszi,
profesor zgodovine v Oberlin
kolegiu, ki je bil minister v re-
publikanski vladi grofa Michaela
Karolyja na Ogrskem, sedaj
pa je izgnanec iz svoje lastne
domovine. Dr. Jaszi se je pred
kratkim vrnil iz Evrope ter je
proučeval razmere v Čehoslo-
vakiji, Romuniji in Jugoslaviji.
O svojih vtisih je sinoči preda-
val pred "Ligo za človeške pra-
vice in proti nacizmu." Dr. Jaszi
je med drugim izjavil:

"Evropa ima danes na ducate
Sarajevov namesto enega. Moč-
ne nacionalistične tendence v
centralno-evropskih deželah, ki
jih podpirajo fašistične stranke,
katere so prirojene po vzrocu
nemških nacijev, zelo zavirajo
rešitev. Liga narodov s svo-
jim obstoječim ustrojem ne bo
dosti opravila, nasprotno pa
imajo komunisti velik vpliv na
manjšinska prebivalstva. Kom-
unisti v večji meri pridigajo
nacionalizem kot pa komuni-
zem ter opozarjajo na avtono-
mijo, katero uživajo razne na-
rodnosti v sovjetski Rusiji. Naj-
bolj presenetljivo je nagibanje
javnega mnenja v deželah, ki so
bile rojene po razpadu habsbur-
ške monarhije, k Nemčiji. Na-
rodi male entente imajo obču-
tek, da Francija ravna s svo-
jimi zaveznicami kot z Mar-
kom in drugimi svojimi koloni-
jami in da se zanima zanje le v
toliko, kolikor pomoči pričakuje

Dr. Jaszi je bil minister v vla-
di madžarske republike, ki je
bila proglašena v novembru
1918. Že v marcu 1919 se je re-
publikanski režim umaknil sov-
jetski vladi, kateri je stal na
čelu Bela Kun. Ko je reakcija
strmoglavila sovjetsko vlado v
Budimpešti, je dr. Jaszi moral
bežati v inozemstvo, ker je po-
kušal demokratizirati deželo
ter reformirati staro fevdalno
državo v federacijo svobodnih
narodov.

STRUP PROTI MRČESOM USODEN ZA OTROKE

ROCHESTER, N. Y., 4. nov.
— Ko sta se Alfred Corkish in
njegova žena včeraj vrnila do-
mov, se jima je nutil strašen
prizor. V kopalnici sta našla mrt-
vo 7 let staro hčerko, štirje
drugi otroci pa so ležali na tleh
nezavestni. Kot se je dognalo, so
se otroci zastrupili s tekočino,
katero se rabi za pobijanje vr-
nega mrčesa. Dva izmed za-
strupljenih otrok bosta tudi
najbrže umrla, dočim zdravilniki
upajo, da se jim dva posreči re-
šiti.

Sodnikov sin

George Tenesy, 24-letni sin
mestnega sodnika Tenesija, bo
v sredo stal pred sodnikom Ko-
vachjem na prometnem sodi-
šču, ker je v soboto zjutraj dir-
jal z avtom skozi tri rdeče pro-
metne signale. Njegov oče je
dejal, da se za sina ne bo pote-
goval in da bo pač moral vzeti
"medicino," katero si je sam
skuhal.

Starostna pokojnina

V Cuyahoga okraju prejema
starostno pokojnino samo še
814 oseb, ki dobivajo skupno
\$14,500 na mesec. Rešitve čaka
1,160 prošelj, katerim bo naj-
brže ugodeno, 1,554 prošelj za
starostno pokojnino pa je bilo
doslej zavrnjenih.

3,000,000 volilcev

Sodi se, da bo danes v Ohio
3,000,000 ljudi šlo na volišče.

od njih v slučaju vojne. Naj-
večja zavira novi orientaciji v
Centralni Evropi je danes Hit-
ler."

Povratak svobode v Nemčijo
bi naglo zdrobil "železni obroč"
v politiki, pravi dr. Jaszi, ki
smatra nedavno zblizanje med
Francijo in Rusijo za najvažnej-
ši politični dogodek sodobnega
časa, ker s tem se je Evropa vr-
nila k stari politiki ravnotežja
sile. Nobena vlada in noben
diplomata ne more spremeniti to-
ka dogodkov. Kadar naciona-
lizem tako prepoji javnost kot
se je zgodilo v Nemčiji, posta-
ne druhal vrhovna oblast, ka-
teri voditelji samo sledijo. Ven-
dar v Franciji in Angliji je
ljudski sentiment za mir zelo
močan in najbrže bi prišlo do
notranjih nemirov, če bi izbruh-
nila vojna.

"Ljudskega upora proti Hit-
lerju ni pričakovati," je dejal
dr. Jaszi. "Hitlerja strmogla-
vijo le industrijski magnati, ki
so financirali nacijski pokret ter
ga postavili na krmilo. Reich-
swehr je danes v rokah indu-
strijalcev, čeprav je prisegel
zvestobo Hitlerju."

Dr. Jaszi je bil minister v vla-
di madžarske republike, ki je
bila proglašena v novembru
1918. Že v marcu 1919 se je re-
publikanski režim umaknil sov-
jetski vladi, kateri je stal na
čelu Bela Kun. Ko je reakcija
strmoglavila sovjetsko vlado v
Budimpešti, je dr. Jaszi moral
bežati v inozemstvo, ker je po-
kušal demokratizirati deželo
ter reformirati staro fevdalno
državo v federacijo svobodnih
narodov.

DEZELA POTREBUJE REPU- BLIKANCE, PRAVI HOOVER.

SUMMIT, N. J., 5. nov. —
Bivši predsednik Hoover je tu-
kajšnjemu županu Rudolphu
Franklinu pisal pismo glede po-
litične situacije. Hoover je med
drugim izjavil: "Amerika danes
bolj potrebuje krepko republi-
kansko stranko kot kdaj prej.
V teh dneh, ko je svoboda ogro-
žena in ko netoleranca skuša
zatreči celo vsak dvom, je za-
dostna politična opozicija v za-
konodajnih zbornicah nujno po-
trebna tej deželi. Potrebna je
predvsem opozicija v zveznem
kongresu, če nečemo, da bodo
propadle naše institucije."

Razjarjena mati

Ko je porota na okrajni sod-
niji podala oprostilni pravorek
za 20-letnega John Fabiana, ki
je 18. avgusta smrtno povozil
14 let starega Alfona Amato, je
mati ubitega dečka v silni jezi
zagnala ročno torbico proti Fa-
bianu, potem pa je zgrabila stol
ter nameravala oproščene av-
tomobilista dejansko napasti,
toda ji je sodni klerk pravočas-
no iztrgal stol iz rok. Fabian je
bled odhitel iz sodne dvorane in
isto je storilo pet žensk, ki so
bile na poroti. Nesreča se je
zgodila na križišču Fulton rd.
in Denison ave., in Fabian je tr-
dil, da se je deček tako nenado-
ma pojavil pred avtom, baš ko
se je prometni signal spremenil,
da ni mogel preprečiti nesreče.

Kako dolgo boš živel?

Beljakovine naših telesnih stanic — kazalec na uri človeškega življenja

Kakšna razlika med nekdanjimi in modernimi preroki o vpravljanju? Kako dolgo bom živel? Tam vedeževalke s kartami, hiromanti, napovedovalci usode s pomočjo kavne gošče in z odgovori, ki so se slišali kakor norčevanje iz naivnega vpraševalca. Tu visoka znanost s krvno preizkušnjo in poskusnimi kuni. Znanost ima že več načinov, po katerih izvaja lahko si- gurne sklepe o tem, kako dolgo bo neki človek živel. Najnovejša na je metoda slovitega fiziolo- ga, eksperimentalnega psiholo- ga in raziskovalca življenjskih snovi, prof. Abderhaldena. Po tej metodi se določa z eksaktni- mi znanstvenimi pripomočki starost nekega človeka in po- sredno po njej dolžina preosta- lega življenja.

Pri besedi "starost" ne misli- mo na starostno dobo, ki se da dognati z leti in dnevi točno po rojstnem listu. Ta starost je goljufiva. Imamo stare mlade- nčke in mlade starce. Gre nam- reč za resnično starost, ki jo kažejo naši organi, za čisto sta- rnost življenjskih funkcij, za sve- žost naših beljakovin. Da je človek toliko star, kolikor kaže- jo njegove žile, njegovo srce ali razpoloženje, to je le polovična resnica; pravilno bi se moralo glasiti: vsak človek je toliko star, kolikor so stare beljakovi- ne njegovih telesnih stanic. Mlada in stara beljakovina se razlikujeta v marsikakšnem pogledu, glede vodne količine, strukture, življenjske aktivnosti, količine razgradljivih snovi. Noben kemi- ni reagens ne more tega natan-čno ugotoviti, pač pa življenje in to v obliki poskusnih kun- cev.

Njih telesa so najboljši kemi- ni beljakovin na svetu. Če vce- lo kuncu bacile jetike, se bo- dno v njegovi krvi stvorile pro- tivne snovi, ki uničujejo samo beljakovino teh bacilov in nobe- ne druge beljakovine. Če mu vbrizgamo človeške beljakovine, mu čez nekaj časa odzame- mo krvi ter ji primešamo člove-ške ali kakršnekoli druge žival- ske beljakovine, postane ta kri takna samo s primešanjem člo-veške beljakovine, kajti samo proti tej so se v kuncu krvi stvorile protivne snovi, tako- rani razkrojni fermenti. Ta re- akcija je tako natančna, da ne razlikuje samo beljakovin posa- meznih živalskih vrst, temveč celo beljakovine posameznih in- dividualov. Kri "ve," da-li smo ji primešali beljakovine iz jeter, možganov, vranice, mišice ali kateregakoli organa ter ustvari v vsakem primeru specifične razkrojne fermente proti jet-rom, možganom, vranici itd. Prof. Abderhalden pa je odkril, da razlikuje ta reakcija celo starostno stanje beljakovine.

Postopek je v principu zelo preprost. Poskusnemu kuncu vbrizgamo beljakovine starejše- ga človeka. V kuncu krvi se bo- dno stvorili razkrojni fermenti, ki so protivni specialno mladi- škemu človeku. Če sedaj primešamo krvi ali seči tako pripravljene kuncu beljakovi- ne mladejšega človeka, se bo ta hi- trej razkrajala nego beljakovi- na organsko starejšega človeka. Na ta način lahko ugotovimo, ali je mladejša beljakovina od o- starejša ali botežnega človeka. To ugotovimo vedno z ozirom na nje- govo resnično biološko stanje, ne pa z ozirom na njegov krst- ni list.

Lahko si mislimo neke vrste živega katastra iz kuncov, ki so vsak zase pripravljani za raz- krojavanje določenih beljakovin- no potem zvedeti, koliko je ka- kšen človek star, primešamo namreč količino njegove belja- kovine krvi ali seči kuncem in če se n. pr. skali kri na botež-

nost prepariranega kunca, ta- daj pomeni to, da je dotični člo- vek botežen, pa čeprav je po le- tih mlad. Iz tega pa je dopusten tudi sklep na dolgost njegovega življenja. Jasno je, da se bio- loško mlad človek lahko nadeja veliko daljšega življenja nego biološki starec. Znanost pa gre sedaj za tem, da izdela metodo, po kateri bi se dala ta doba pre- ostajajočega življenja izraziti z bolj konkretnimi številkami, s številom preostajajočih let.

Rumena mrzlica premagana

Strašni morilki v tropskih deže- lah je odzvonilo.

Ravnatelj Pasteurjevega za- voda v Tunnisu dr. Nicolle je sporočil Francoski akademiji znanosti, da je odkril cepivo proti rumeni mrzlici. V franco- ski vzhodni Afriki so s tem cepivom v teku treh mesecev cepili preko 3000 ljudi in po u- spehih tega cepjenja je gene- ralni guverner proglasil to cep- ljenje za obvezno. Učinek cepi- va traja vse življenje.

Nicollovo odkritje je eno naj- večjih v zgodovini medicinske vede. Desetletja je skušala mo- derna medicina odkriti vzroke in lek za strašno morilko trop- skih krajev, rumeno mrzlico, ki zahteva še danes vsako leto ti- soče in tisoče človeških življenj. Vsi naporji so bili dolgo zaman. Sicer je že davno tega učeni ču- dak dr. Finley trdil, da povzro- čajo to bolezen komarji, ki pre- našajo prave, mikroskopsko majhne povzročitelje, toda svet se je Finleyjevim trditvam sme- jal, in to tem bolj, ker se je celo veliki Pasteur zaman prizade- val, da bi odkril te povzročite- lje.

Tedaj se je zgodilo, da je ru- mena mrzlica v Havani zahte- vala hetakombe človeških živ- ljenj. Američani so poslali tak- rat pogumnega bakteriologa, majorja Walterja Reeda v ku- bansko prestolnico, da bi rešil skrivnost grozovite bolezni. Ce- le mesece se je Reed s svojima asistentoma Carolom in La- zeajem trudil, da bi prišel tej skrivnosti do dna. Tedaj so se- može odločili za drzen poskus. Če ima Finley prav, se bo poka- zala krivda komarjev pač še najprej s tem, da se dajo po- njih opikati. Najprej bi se jim ponudil Carol, potem Lazear, končno Reed. Sklepu je sledilo dejanje. Carol je obolel nekoli- ko dni pozneje, sledil mu je La- zear, Reeda samega pa sta oba bolnika s težavo pričela, da je bolje, če ostane zdrav, ker je treba dokazni postopek še do- polniti. Požrtvovalna razisko-

Zgubil se je

zadnjo nedeljo lovski pes, licen- čna številka 53698. Če ga je kdo našel, je prošel, da sporoči na 7513 St. Clair Ave.

BRUSS RADIO SERVICE
Radio Tubes—Lamps
6026 St. Clair Ave.
ENDicott 4324

Bodite pripravljeni
Kupite si premog že SEDAJ.
L. R. MILLER FUEL INC.
1007 E. 61 St. ENDicott 1032

666 ustavi prehlad in vročico prvi dan Glavobol Tekočina — tableti mazilo — nosne kapljice v 30 minutah

valca sta po ganljivi skrbi Wal- terja Reeda končno ozdravela. Koj nato so se vsi trije lotili novih poskusov.

Reed je zgradil majhno hišo, katere edini prostor so s tako gosto mrežo, da bi ne mogel noben komar skozi, razpoloviti. V prvi oddelek so dali pogum- nega moža, ki se je sam ponudil za eksperiment, nekega Moreau- ja, in kakšnih 30 moskitov. V drugem oddelku so bili trije možje brez moskitov. Moreau je obolel kratko nato z vsemu sim- ptomi rumene mrzlice, ostali trije so bili zdravi. Tako so do- končno ugotovili, da je rumene mrzlice kriv komar iz vrste, ki jo znanost imenuje "stegomya." Čuden slučaj je hotel, da je Reed, ki se je dolga leta igral z moskiti za življenje in smrt, u- mrl pozneje za vnetjem slepi- ča. Njegovo delo pa je bilo pod- laga za raziskovanja, ki so se zaključila sedaj z zmago nad strašno morilko.

Rumeno-rdeča jesen

Preden leže narava k zimske- mu počitku, se odene zadnjikrat v razkošno pisan plašč, v kate- rem žarijo s čudovito sočnostjo vse barve od zlato rumene pre- ko rjave in purpurne do črne. Za to prekrasno barvno igro je- jesenske narave zakonitosti, v katere je že globoko pogledalo oko znanosti. Ko se list za li- stom tiho ločuje od rastline, se v njem razodevajo vsa čuda je- jesenske spremembe. Na videz se- dijo na jesenskih vejah rjavi, rdeči, zeleni in rumeni listi brez vsakega reda drug poleg druge- ga, toda pozorno oko bo odkrilo, da so zeleni listi ob vrhu veje, proti deblu pa sledijo najprej rumeno zeleni, potem rumeni in končno rjavi listi.

Kakor so raziskovalci odkrili določeno barvno zaporedje na celotnem drevesu, tako so ga odkrili tudi na posameznem li- stu. Skoraj nikoli ne postane list enakomerno svetlejši, tem- več spreminja svojo barvo od vrha proti peclju. Imamo sicer

rastline, ki jim listi kažejo ne- redne pege po vsej površini, ki se širijo čedalje bolj, toda teh rastlin je bolj malo. V splošnem traja proces prebarvanja po več tednov, pri čemer ostajajo sta- nice ob vodnih "žilah" najdlje zelene.

Svetloba ozir. pomanjkanje svetlobe je tista čarovnica, ki i- ma v barvnem gospodarstvu je- jesenske narave odločilno vlogo. Jesenski dnevi so s svetlobo bolj skopi nego poletni in to pospešuje ovenitev listov. Pre- den se ti ločijo od drevesa, pa razvijajo že enkrat vso svojo moč in oddajajo najvažnejša hraniva drevesa. To razvije moči je zvezano z barvnimi spremembami. Od kod n. pr. rdeča barva? Razlagamo si jo s tvorbo nekega rastlinskega barvila, tako zvanega antociana, ki propušča razen zelenih tudi rdeče, modre in vijolične žarke skoraj neovirano. Porumenitvi je vzrok tako zvani ksantofil. Vse jesenske barve pa so možne le na ta način, da se rastlinsko zelenilo prej razkroji.

Med barvno spremembo se zgodi, kakor smo že omenili, ne- kakšna "izpraznitev" lista. Ve- lik del škroba, dušika, fosforne kisline in večina tudi kalija preide iz lista v organe, ki bodo živeli dalje. Pri rastlinah, kate- rih jesensko listje nima škroba, so ugotovili obogatitev s slad- korjem. Ko so listi oddali vsa hraniva, ki so jih zmogli, odpa- dejo čedalje hitreje in dobe se sedaj, v svoji smrti, funkcijo, da pokrijejo zemljo z gostim plaščem in zaščitijo malo rastli- nje na njenih tleh pred zimskim mrazom. Ta funkcija je bolj važna, nego si običajno mislimo. Ščassoma se potem ti odpadli li- sti spremenijo v gnojivo, ki da- je spomladi čvrstejšo rast. Na teh listih se namreč naberejo polagoma ogromne množine mi- kroorganizmov, ki liste razkro- jijo in dovajajo zemlji velike količine dušika, ki je ena naj- važnejših rastlinske hrane.

Zahvala

Ob priliki najine 35. letnice zakona, ki se je vršila dne 27. okt., sva bila zelo presenečena. Spodaj podpisana se najsrčneje zahvaljujeva vsem, ki so naju tako lepo presenetili in posebno pa hčerkam, ki so naju tako da- leč odpeljale na potovanje. Ko smo se zvečer vrnili domov, pa naju je presenetila velika druž- ba prijateljev in znancev. Do- mov sva prišla vsa utrujena in slutila nisva ničesar, ko pa sto- piva v stanovanje pa so zagri- meli "Surprise". Od preseneče- nja sva kar obstala, ker nisva nikdar kaj takega pričakovala. Torej v dolžnost si štejeva, da se na temu mestu najprvo zahvaliva naši hčerki Mary Mr. in Mrs. Fenta Mr. in Mrs. Ralph in Rose Shar, Mr. in Mrs. Ma- lan, Mrs. Globokar, Mr. in Mrs. Fabjančič, Mr. in Mrs. Reulbach Mr. in Mrs. Pustotnik, Mr. in Mrs. Mežnaršič, Mr. in Mrs. Jerše, Mr. in Mrs. Bajt, Mr. Ru- dy Zupančič, Mr. in Mrs. Ogrin, Mr. in Mrs. Podpadeč, Mr. in Mrs. Jarc, Mr. in Mrs. Fabjan, E. 161 St., Mr. in Mrs. Pinkelič, Parkgrove Ave., Mr. in Mrs. Debelak, Lockyear Ave., Mr. in Mrs. Lipanec, E. 185 St., Mr. in Mrs. Zele, 6502 St. Clair Ave., Mrs. Drenšek, Mr. in Mrs. Koss,

V najem se odda

4 sobe in garažo. Prav priprav- no za pečlarje. Poizve se na 430 E. 157 St.

Stanovanje

s 3 sobami in kopalnico, se od- da v najem na 6737 St. Clair Ave. Zglasite se na 6925 St. Clair Ave., ali pokličite HENDER- son 4736.

NAZNANILO

Cenjenim rojakom naznanjam, da sem se preselil na 20171 Nicholas Ave. Se priporočam za naročila za papiranje in čiščenje stenskega papirja.

JOHN NOVAK

NAZNANILO!

Z veseljem naznanjamo našim gospodinjam in odjemalkam, da bomo od sedaj naprej DOVAŽALI NA VAŠ DOM DNEVNO BREZPLAČNO. To poslugo bo- mo nudili našim gospodinjam, da jim prihranimo čas in pot, posebno v mrz- lem, zimskem času. To poslugo bo imel v oskrbi naš poznani JOSEPH JARC, ki bo skušal storiti vse v svoji moči, da boste točno in zadovoljivo postreženi.

Posebne cene jestvinam v veljavi od srede, 7. nov. do sobote, 10. nov.

MOKA

Pillsbury, 24½ ft.
Najboljša
\$1.09

MILO

Palmolive milo
6 komadov za
25c

MILO za PRANJE

1 funt komad
10 komadov za
35c

Garantirana najboljša

JAJCA

2 ducata za
47c

P & G MILO

Veliki komadi
10 za
38c

SADJE IN ZELJENJAVA

Cabbage 1c

Krompir 1c

Korenje 1c

Jabolka, fina

4 funte za ... 15c

Oranže ducat 23c

FRESH ROLL

BUTTER

(MASLO)
28c funt

NOVO ZELJE

4c funt

HEINZ CATSUP

Velika steklenica

18c

Samo v soboto

Gold Cross - Lion

- Carnation mleko

9 velikih kant za

50c

SPECH BROS.

1100 EAST 63 STREET

vogal Glass Ave.

Za dovaž na dom pokličite HENDERSON 3739

Mr. in Mrs. Legat, Mr. Kulovec, Mr. in Mrs. Erbežnik, Mr. in Mrs. Turek, E. 66 St.

Posebna hvala najinemu sinu Franku, ki je to omenil že 4. ju- lija, ko je prišel na obisk iz Ca- lifornije ter pustil lepo darilo. Torej, še enkrat najsrčnejša hvala vsem skupaj za vso požrt- vovalnost in vsa darila, ki so nama bila naklonjena. Ob priliki

Frank in Jennie Stupar
6913 Hecker Ave.

ZARJA

vpripori

IL TROVATORE (Trubadur)

OPERA V ŠTIRIH DEJANJIH

Uglasbil Giuseppe Verdi — Besedilo Cammarano
Poslovenil Anton Funtek

V NEDELJO, 11. NOV. 1934

V AVDITORIJU SLOV. NAR. DOMA

Pričetek točno ob 3. uri popoldne. — Zvečer ples.

Vstopnice v predprodaji pri Mrs. Kushlan.

VABLJO ZARJANI.

Obvarujte se proti povišanju najemnin in cen
KUPITE SEDAJ!

4329 W. 30 St., blizu Memphis Hiša s 6 sobami za cno družino, v dobrem stanju. Garaža. Blizu trgovin. Pogodl: Ban- čna financa	4287 E. 94 St. južno od Miles Ave. 7 sob in kopalnica, klet, fornica v dobrem stanju, velik lot. Primeren pogodl.
\$4750	\$2350

1387 E. 65 St., blizu Wade Park
Ave. Hiša za cno družino, 5 sob,
popolnoma prenovljena. Klet, for-
nica, garaža, nizki dav-
ki. Bančna financa

\$2900

897-9 E. 143 St. Hiša za 2 dru-
žini, 5 sob vsako stanovanje, dvoj-
na garaža. Pogodl: Ban-
čna financa

\$5000

10634-6 Leuer Ave., severno od St.
Clair Ave. Dve hiši po 7 sob vsa-
ka za cno družino: lot 30x150
Pogodl: Bančna fin-
anca

\$4500

The City & Suburban Co.

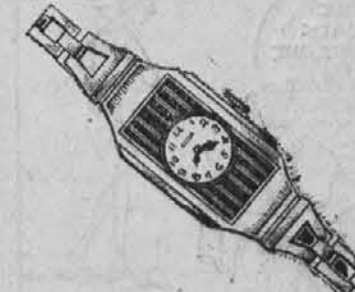
306-318 Anisfield Building, vogal E. 9th & Huron
MAin 1645

Wolkov's Jewelry

Razprodaja po posebno znižanih ce-
nah za BIRMO

Moška zapestna ura,
25 let garancije
\$8.75 do \$15.00

\$24.75 ženska zapestna u-
ra, 15 kamnov, 25 let
garancije
\$15.50

**POZOR,
BOTRI IN BOTRICE**

Pripravili smo veliko izbero najno-
vejših vzorcev Elgin, Bulova in Il-
linois zapestnih ur, kakor tudi dru-
ga primerna birmanska darila za
dečke in deklice. Vse je zelo zniža-
no v cenah. Pridite kmalu, dokler
je izbira še velika in prihranili si
boste denar.

\$15.00 ženska zapestna u-
ra, 20 let garancije
\$8.75

Damo velik kredit

Odprto zvečer

Wolkov's Jewelry

6428 St. Clair Ave.
nasproti S. N. Doma

Ljubezen in dolžnost

SPISAL PAUL ACKER

Iz francoščine prevel J. Kotnik

Bilo je prvokrat, da je govoril tudi o sebi. Sicer nevedno res ni rad kramljal. Spomnila se je zoprednega vtisa, ki ga je dobila, ko jo je prvič sprejel v svojem kabinetu, in ki se ga dolgo ni mogla otresti. Končno je ta vtis izginil in nadomeščati ga je začel nov, povsem nasproten od prvega; zaupala mu je, kajti tudi on ji je vzbujal zaupanje. Človek tako preudarnega in praktičnega duha, ki ji je zagotovil svojo pomoč, je pač moral trdno verovati ne samo v uspeh, ampak tudi v trajnost tega, kar je pozikalusala.

"Ali nameravate obiskati vašo bolnico?" ga je vprašala gospodična Fani.

"Da," je odgovoril. "Spremiti me, tako dolgo je že niste videli; gotovo jo bo veselilo!"

Privolila je.

"Ko bo ta uboga žena povsem ozdravela," je rekel doktor Florent, "bi jo morali, mislim, vzeti k sebi. Izkazala bi vam velike usluge. Vi ste tako zaposleni, ona pa bi vam pomagala. S tem bi ji nudili tudi zaslužek, s katerim bi se lahko preživljala."

Sklonila je glavo: "Prav. — Pojdva!"

Ko sta prišla tja, se je opravičil in prvi vstopil.

Gospa Lancelin je sedela v naslanjaču; noge je imela iztegnjene na dolgem stolčku, pleča pa ji je pokrivala bela ruta. Ko je zagledala zdravnika, je vstala, kot bi mu hotela iti naproti; le-ta pa jo je ustavil s kretnjo roke; sedla je, toda pogledala ga je tako globoko, tako vedro in tako radostno da je gospodična Fani za trenotek obstala vsa zmedena na pragu. Nenadoma se ji je tu zazdela ljubezen. "Saj ga ljubi," je nehote zašepetala. Zdravnik ni nič opazil; pristopil je h gospe Lancelin, jo tiho izpraševal ter preiskoval. Tedaj se je približala še gospodična Fani; prevzel jo je velik nemir in gledala je zdravnika, kot bi gledala čudno bitje, ki nima nič skupnega z ostalim človeštvom.

VII.

Gospa Lancelin je bila dva tedna pozneje popolnoma zdrava in neko jutro nato v prvih novemberskih dneh jo je doktor Florent privedel h gospodični Fani. Otroka je bila pustila pri materi in prišla je v črni obleki in z majhno belo ruto na glavi.

Bila je povsem spočita, njen obraz je bil radi vlažnega in ostrega zraka še bolj svež. Vsa ginjena je vedela, da jo je rešil doktor Florent, a prav tako je vedela tudi, da je prišel k njej samo na poziv gospodične Fani. Radi te notranje mehko, ki je ni prikrivala, in radi ljube in nekako vsakdanje ožjosti njenih modrih oči je imel njen obraz glas je bil čist in pojoč; ni bila niti v zadregi niti preveč domača, kajti odlikovala jo je neke vrste naravna plemenitost. Sedaj, ko je ozdravela, si je morala zopet sama služiti kruh. Doktor Florent ji je dejal, da jo bo morebiti gospodična Fani zaposlila. Zdravnik ji je pojasnil, kakšna dela bo opravljala, navedla bo dedice, kako je treba voditi malo gospodinjstvo, čuvala bo otroke v zavetišču, zabavala jih ter poučevala. Gospodična Fani pač ne zmore vsega sama in ne more biti povsod. Potrebuje pomoči, ženske, ki ji bo vdana, ki je razumna in delavna. Gospa Lancelin, malce zmedena radi teh laskavih besed, je povesila glavo in zardela. Gospodična Fani je pozabila pogled, ki je pred dvema tednoma tako nenadoma ožaril dušo bolne žene, ali bolje rečeno, prepričala se je takoj v početku, da jo je takrat varal lažnjivi videz. Kaj je le neki mislila tedaj, da ni takoj spoznala, da je bil to le pogled hvalečnosti! Pozneje je na vse to pozabila in sedaj vidi pred seboj samo ženo, ki ji je treba pomagati. Zato je takoj sprejela zdravnikov predlog.

"Storili ste dobro delo," ji je rekel potem zdravnik, ko je odhajal. "Obraz te uboge žene se blešči v globoki sreči."

V resnici je obraz gospe Lancelin kar žarel.

Takoj naslednji dan se je lotila gospa Lancelin svoje službe. Hitro se je seznanila z vzgojo, ki jo je uporabljala gospodična Fani. V prvih dneh so kazali otroci pred njo neko radovednost, ki je mejila na nezaupanje: bili so vajeni gospodične Fani in dedice, ki so jo nadomeščale, a so jim bile tovarišice in mamice hkrati; zato jih je ta novinka vznemirjala. Spočetka je nekateri niso hoteli slušati, drugi so

bili neredni in prehrupni. Toda gospo Lancelin je odlikovala neka odločna milina; v kratkem času ni samo pomirila teh malčkov, ampak jih je celo privezala nase. Ker se je sama rodila med nižjimi sloji in je bila med njimi tudi vzgojena, jim je znala prav govoriti.

Gospodična Fani je bila brez dvoma dobra, skrbna, marljiva in je otroke v resnici tudi ljubila, toda ljubila jih je tako rekoč iz navedenih nagibov. Oh! gotovo tudi strastno, toda predvsem zato, da bi postali poznejši priidni in poštene ljudi; torej iz idealnega namena in ne radi njihovih samih, ker so bili šegavi, debeli, suhi, živahni, ljubki. Otroci pa so ji vračali ljubezen in jo slušali, prizadevali so se z vsem srcem, da ji ne bi povzročali kakih muk, marveč so jo ljubili, nekaj iz spoštovanja, nekaj iz hvalečnosti, malo pa tudi iz koristiljublja. Bila je zanje pač gospodična Fani in, dasi je bila še mlada, vendar nekako odrasla gospodična in neke vrste učiteljica. Gospa Lancelin pa je imela lastnega otroka; skoraj bi bila umrla zanj in ga izgubila; bil je v resnici sad njenih muk; vedela je, kaj je otrok, koliko sreče, trpljenja, upov in žrtve je prestala zanj — gospodična Fani pa vsega tega iz svojih razmer ni mogla vedeti. Gospa Lancelin je ljubila dečaka kot mati ali še preveč kot mati, tako da ji je gospodična Fani morala priporočati več odločnosti. Zavetišče je bilo kmalu v rokah gospe Lancelin, Fani pa se je odlej posvetila povsem gospodinjstvu in dispanzerju.

Ko je neko popoldne gospa Riverain obiskala hčerko, je našle v majhni pisarni na doktorja Florenta, ki je sestavljal za gospodično Fani račune. Zdravnik jo je pozdravil in takoj odšel.

"Kdo je ta gospod?" je vprašala gospa Riverain.

"To je doktor Florent."

"Ah! Zdravnik tvojega dispanzerja. Tukaj, pri tebi? Tega nisem pričakovala. Mislila sem, da prihaja samo v dispanzer in le ob določenih urah."

"Mnogo se tudi zanima za našo 'družino' in je zelo pošten, valen in izkušen: ne morem vam povedati, koliko mi koristi."

"Torej se često vidita?"

"Vsak dan."

"Oh!" je vzkliknila gospa Riverain, "potem imajo jeziki gotovo dovolj opraviti."

"Jeziki?" je ponovila gospodična vsa osupla, "zakaj?"

"Prav imaš," je dejala gospa Riverain s porogljivim poudarkom, "zdravnik Florent je tako preprost!"

Gospodična Fani se ni mogla ubraniti smeha. "Oh! jaz ne sodim ljudi po vedenju; doktor Florent nima preproste duše, edino to je važno."

(Dalje prihodnjik)

Umetni možgani

Ali se dajo misli gojiti tudi v retorti?

Bilo je v času znanstvenega materializma, ko je slavni Moleschott izrekel stavek: Možgani izločujejo misli kakor slinavke sline in želodec želodčne sokke. Ta stavek je zbudil dolgo trajne polemike, kopico novih teorij in nasprotujočih si teorij. V tistem času so bili nekateri raziskovalci dovolj pogumni, da so si predstavljali delovanje misli kot delovanje možganskih živčnih stanic, ki poganjajo iz svojih teles drobnih izrastkov, "nožice," s katerimi se medsebojno dotikajo in prenašajo tako svoje snovi, občutke, vtise, misli druga na drugo. V spanju, v mesečnosti, v histerični omrtvičnosti, potegnejo stanice te nožice vase, kontakt med njimi se pretrga, misel se ne more več razviti.

Resni učenjaki so zagovarjali takšne domneve, ne da bi jih mogli eksperimentalno dokazati, in prav tako resni učenjaki so jih ovračali in pokopavali kot znanstvene zmote. Naš čas jih je spet — izgrebel.

Najnovejša raziskovanja so namreč pokazala, da so te teorije, ki so jih pristaši "idealističnih" smeri označevali za bogokletne, vendarle upravičene, dogmala in videla so, da se možganske stanice v resnici premikajo druga druge z nožicami, se privlačujejo in odbijajo z električnimi silami.

Teh dejstev seveda niso mogli opazovati na mrtvi možganski tvari ali v lobanjah živih ljudi, opazovali pa so jih na nekaj možganskih stanic, ki so jih izrezali iz živih možganov in jih presadili v primerno redivo. Že davno je znanost na ta način gojila dele posameznih organov, mišice, stanice raka, koščke živih kosti izven živega organizma, hranila jih je živa še dolga leta potem, ko je organizem, iz katerega so izšle, umrl — zakaj bi ji ne uspelo na isti

način hraniti tudi možgansko staničje? In ji je uspelo!

Tako je lahko mirno opazovala življenje teh umetno gojenih delcev naše poglavitne živčne mase, mirno je lahko eksperimentirala z njimi. In posledica tega opazovanja in eksperimentiranja je ta, da je morala znatnost starim materialističnim naziranjem o nastajanju in mehanizmu misli dati vsaj v toliko prav, da jih ne more več brez-pogojno zavračati. Možganska tvar se giblje, njene stanice se dotikajo druga druge s pomočjo posebnih nožic, slaboten električni dražljaj zadostuje, da iz-zove v tej umetno gojeni tvari tipične gibe. Življenjska sub-stanca možganske stanice potuje vedno proti anodi in beži od njenega nasprotnega tečaja, od katode.

Takšni eksperimenti pa so pomogli v najnovejšem času holandskemu raziskovalcu Kappersu tudi do rešitve zanimivega vprašanja, nad katerim si je že marsikakšen učenjak zaman belil glavo. To vprašanje bi se glasilo: grobo povedano, n. pr. takole: zakaj ne rase živec roke v želodec ali živec, ki povzroča dviganje vek, v palcu na nogi? Odgovor je sedaj preprosto: posamezni živi dobe svoje funkcije v strogi vzajemnosti z ostalim živčevjem šele v teku razvoja, njih harmonično sodelovanje pa se razvije pod vplivom električnih sil, na katere reagirajo živčne stanice na

strogo določen način.

Odprto nam ostane za sedaj seveda še vprašanje, da-li je vse tisto gibanje, ki so ga slutili stari, trezni znanstveniki v možganskih stanicah in ki smo ga sedaj odkrili v umetno gojenih stanicah, že istovetno s psihičnim delovanjem, s čutenjem, z mišljenjem. Po naliki, bi morali verjeti, da se z gibanjem majhnega dela možganske mase v retorti izraža tudi nekaj psihičnega, tisto, kar je pač naloga živčnih stanic v živih možganih. Vse druge stanice, ki jih hranimo izven telesa v redi-vu, ohranijo svoje lastnosti in svoje delovanje kakor v organizmu samem. Košček embrionalnega kokoškega srca v redi-vu utripa, mišična vlakna se stiskajo, stanice raka izločujejo mlečno kislino kakor v telesu,

kostne stanice izdelujejo kostno snov, žleze svoje soko. In možganske stanice? Mislijo? Cutijo? Tu je snov za roman, ki ga bolj fantastičnega še ni napisala človeška roka.

Sold by Drugists Use WELDONA Tablets Write for FREE, fully illustrated 24-page book, "History of RHEUMATISM," chapter discussing forms of Rheumatism. WELDONA CORPORATION, Desk 7, Atlantic City, N. J.

ŠE JE ČAS

Trgovci in obrtniki, še imate čas, da si izberete lepe stenske koledarje, katere boste podarili za božične praznike vašim zvestim odjemalcem v znak hvalečnosti za naklonjenost. Mali dar v obliki koledarja ugodno vpliva na odjemalce, ki raje trgujejo pri trgovcih, ki se jih od časa do časa nekoliko spomnijo. Cene so zmerne.

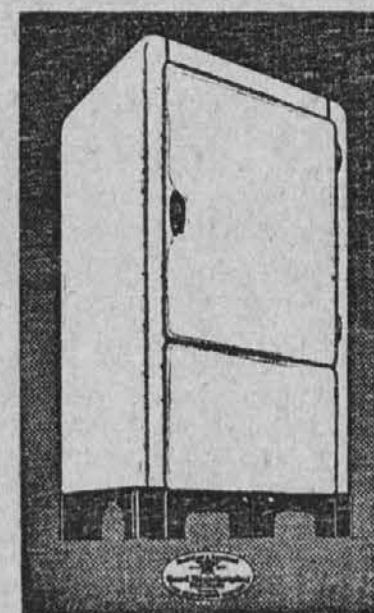
ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Ave.

HEnd. 5811

THE ROLLATOR IS THE REASON!

Norge all-time sales records were broken this year when SEVENTEEN SOLID TRAINLOADS were sold in one month.

Samo Norge ledenica ima tisti močni hladilni mehanizem, kateri vas stane manj, da jo lastujete kot pa da ste brez nje. Vi lahko dobite Norge Rollator ledenico za današnjo nizko ceno, in takoj boste pričeli hraniti denar. Prihranite in postrežite ledenice se bodo nadaljevala dan za dnem, leto in letom.

Nov Norge model je močna ledenica in prostorna. Norge ledenice kupite, ako takoj vplačate nekaj, ostalo na primerna odplačila.

NORGE
Rollator refrigeration

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 SUPERIOR AVE.

"PRI NAS SI PRIHRANITE DENAR"

LIFE'S BYWAYS

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HEnderson 5811